

Vorbereidingen voor nieuwbouw bij de Blauwesat in Oostgroningen Foto's Sake Elzinga

Nieuw land en nieuw water bij de Blauwestad

Nieuwbouw in de Blauwestad

Drie boeren zorgen in Oost-Groningen voor nieuwe natuur. Gesteund door buurtbewoners. „Natuur wordt zo echt van de streek.“

Ineke Noordhoff

Tussen de pas geplante schriele boompjes schiet hier en daar nog een aardappel op. Tot een jaar geleden was Reiderwolde, net boven Winschoten, nog landbouwgrond. Drie schapenboeren sloten een verbond met de streekbewoners. Ze investeerden miljoenen in de aanloop en herinrichting van het 200 hectare groe gebied tot nieuwe natuur.

Nederland is bezig op grote schaal landbouwgrond om te vormen tot natuur. De VVD'er Van Aartsen (Landbouw, Natuur en Visserij 1994-1998) bepaalde dat particulieren (boeren en landbezitters) eenderde van het aantal hectares nieuwe natuur voor hun rekening moesten nemen. Maar dat loopt niet hard. Van de 42.000 hectare natuur, die het Rijk tussen 1990 en 2015 met particulieren wil maken, is nog maar een fractie gerealiseerd. Weinig boeren durven het aan om hun percelen van bestemming in te laten veranderen. Sommigen hebben er wel zin in, maar bezitten geen land in de zones waar Nederland natuur wil maken. In Oost-Groningen hijs de provincie lokale boeren aan een groot natuurgebied.

Ab van Middelkoop is hier bijna dagelijks te vinden. Met zijn vrouw Trudy en Henno Bolhuis kocht hij een jaar geleden voor een slordige vijf miljoen euro 200 hectare voormalige akkers. Daarna kwamen de draglines.

De vruchtbare bovenlaag is eraf gegraven, sloten zijn dichtgegooid, kronkelende slinken gegraven en tientallen hectares ingeplant met riet en bos. Die ombouw is een miljoenenoperatie.

Deze week moet hun natuur 'klaar' zijn. Nu komen de kavels aan de goudkust van Blauwestad officieel in de verkoop. De kopers mogen er een droomkasteel bouwen. „Zo groot als sommige boerderijen in deze streek inclusief stallen“, zegt boer Harm Bosch van der Wal, die vroeger op dit land zijn brood verdiende en nu elders hectares inzaait.

Vanaf de uitkijpoot in het net ingerichte natuurgebied wijst Ab van Middelkoop naar de megahutten en nu leuwerk zijn uitbundige lied. Een ring-waart scheidt de nieuwe huizen van het dorp Beerta. De vaart werd deze week aangesloten op het nieuwe Oldambtmeer, zo groot als het Sneekermeer. In de haven van Beerta, die weer is open gegraven, kunnen de jachtbezitters een terrasje pakken. Het voormalige bolwerk van de Oostgroninger landarbeiders groeit via de nieuwe natuur en de goudkust als het ware aan Winschoten vast.

Keurige graslanden, waar patrijzen in scharen, dat is ook wat gedeputeerde Henk Bleker (CDA van Groningen nastreeft. „In 1995 hebben de provincies met het Rijk afgesproken dat ze nieuwe natuur zouden realiseren. Daar in Westerwolde zijn in de jaren vijftig en zestig gekanaliseerd. Die beken kronkelen nu weer. Het water in de aangrenzende gronden gaat omhoog. Daar ontstaat bos, maar ook natuurlijk grasland dat fantastisch is voor allerlei vogelsoorten. Tussen die gebieden maken we natte verbindingssassen voor de otter en dat soort beesten.“

„Ik las dat ze boeren uit de omgeving meer willen betrekken bij het beheer“

Als biodiversiteit zo'n belangrijk motief is, waarom legt de provincie die nieuwe natuur dan aan bij een woonwijk met boten, motorfietsen, honden en katten? „Dat is een hele goeie“, reageert Bleker. „We noemen het nieuwe natuur. Maar ik zeg wel ook lukken, vond de bende van vijf. Avond aan avond zaten ze bij haar aan de keukenafel: Elzo Roelfsma, Tonnie Helweg, Jan Fokken en Harm Bosch van der Wal.“

Ook over het ingetekende natuurgebied had de groep ideeën. Ze wilden een gebied waar je in mocht lopen, fietsen en vissen. Harm Bosch van der Wal weet nog precies dat hij de telefoon pakte. „Ik belde Staatsbosbeheer om eens te praten over een fietspad door het geplande nieuwe natuurgebied.“ Hij herinnert zich het gesprek „met Assen“ nog goed. De plannen waren al klaar. „U hoeft niet weer te bellen“, kreeg Harm Bosch te horen. De volgende werkdag werd de aanplant is nu weer mooi. Vroeger kreeg je daar klachten over.“

Ab en Trudy van Middelkoop hadden hun buik ook al een poosje vol van Staatsbosbeheer. Ze slagen er maar niet in hun schapen op grond van Staatsbosbeheer, varkensboer aan de rand van Beerta. „Mensen riepen: 'Wat moeten wij nou met al die dure huizen?' Op een gegeven moment heb ik gezegd: 'We kunnen hier wel allemaal in mineur blijven. Maar wat schieten we daarmee op? Laten we eens opschrijven wat wij willen.“ De commissie Wonen en Woonomgeving van Dorpsbelangen werd een begrip. Ze grinnikt als de oude tekening weer op haar beeldscherm verschijnt. „We hebben het echt al-

lemaal voor elkaar gekregen“, zegt ze trots. Beerta moest weer aan het water komen te liggen. De haven moest weer open. Ze tekenden een vaarverbinding naar het Oldambtmeer waar 14 miljoen kubieke meter water is ingestroomd. Wat daar kan, moet hier ook lukken, vond de bende van vijf. Avond aan avond zaten ze bij haar aan de keukenafel: Elzo Roelfsma, Tonnie Helweg, Jan Fokken en Harm Bosch van der Wal.

Ook over het ingetekende natuurgebied had de groep ideeën. Ze wilden een gebied waar je in mocht lopen, fietsen en vissen. Harm Bosch van der Wal weet nog precies dat hij de telefoon pakte. „Ik belde Staatsbosbeheer om eens te praten over een fietspad door het geplande nieuwe natuurgebied.“ Hij herinnert zich het gesprek „met Assen“ nog goed. De plannen waren al klaar. „U hoeft niet weer te bellen“, kreeg Harm Bosch te horen. De volgende werkdag werd de aanplant is nu weer mooi. Vroeger kreeg je daar klachten over.“

Ab en Trudy van Middelkoop hadden hun buik ook al een poosje vol van Staatsbosbeheer. Ze slagen er maar niet in hun schapen op grond van Staatsbosbeheer, varkensboer aan de rand van Beerta. „Mensen riepen: 'Wat moeten wij nou met al die dure huizen?' Op een gegeven moment heb ik gezegd: 'We kunnen hier wel allemaal in mineur blijven. Maar wat schieten we daarmee op? Laten we eens opschrijven wat wij willen.“ De commissie Wonen en Woonomgeving van Dorpsbelangen werd een begrip. Ze grinnikt als de oude tekening weer op haar beeldscherm verschijnt. „We hebben het echt al-

lemaal voor elkaar gekregen“, zegt ze trots. Beerta moest weer aan het water komen te liggen. De haven moest weer open. Ze tekenden een vaarverbinding naar het Oldambtmeer waar 14 miljoen kubieke meter water is ingestroomd. Wat daar kan, moet hier ook lukken, vond de bende van vijf. Avond aan avond zaten ze bij haar aan de keukenafel: Elzo Roelfsma, Tonnie Helweg, Jan Fokken en Harm Bosch van der Wal.

Ook over het ingetekende natuurgebied had de groep ideeën. Ze wilden een gebied waar je in mocht lopen, fietsen en vissen. Harm Bosch van der Wal weet nog precies dat hij de telefoon pakte. „Ik belde Staatsbosbeheer om eens te praten over een fietspad door het geplande nieuwe natuurgebied.“ Hij herinnert zich het gesprek „met Assen“ nog goed. De plannen waren al klaar. „U hoeft niet weer te bellen“, kreeg Harm Bosch te horen. De volgende werkdag werd de aanplant is nu weer mooi. Vroeger kreeg je daar klachten over.“

Ab en Trudy van Middelkoop hadden hun buik ook al een poosje vol van Staatsbosbeheer. Ze slagen er maar niet in hun schapen op grond van Staatsbosbeheer, varkensboer aan de rand van Beerta. „Mensen riepen: 'Wat moeten wij nou met al die dure huizen?' Op een gegeven moment heb ik gezegd: 'We kunnen hier wel allemaal in mineur blijven. Maar wat schieten we daarmee op? Laten we eens opschrijven wat wij willen.“ De commissie Wonen en Woonomgeving van Dorpsbelangen werd een begrip. Ze grinnikt als de oude tekening weer op haar beeldscherm verschijnt. „We hebben het echt al-

lemaal voor elkaar gekregen“, zegt ze trots. Beerta moest weer aan het water komen te liggen. De haven moest weer open. Ze tekenden een vaarverbinding naar het Oldambtmeer waar 14 miljoen kubieke meter water is ingestroomd. Wat daar kan, moet hier ook lukken, vond de bende van vijf. Avond aan avond zaten ze bij haar aan de keukenafel: Elzo Roelfsma, Tonnie Helweg, Jan Fokken en Harm Bosch van der Wal.

Ook over het ingetekende natuurgebied had de groep ideeën. Ze wilden een gebied waar je in mocht lopen, fietsen en vissen. Harm Bosch van der Wal weet nog precies dat hij de telefoon pakte. „Ik belde Staatsbosbeheer om eens te praten over een fietspad door het geplande nieuwe natuurgebied.“ Hij herinnert zich het gesprek „met Assen“ nog goed. De plannen waren al klaar. „U hoeft niet weer te bellen“, kreeg Harm Bosch te horen. De volgende werkdag werd de aanplant is nu weer mooi. Vroeger kreeg je daar klachten over.“

Ab en Trudy van Middelkoop hadden hun buik ook al een poosje vol van Staatsbosbeheer. Ze slagen er maar niet in hun schapen op grond van Staatsbosbeheer, varkensboer aan de rand van Beerta. „Mensen riepen: 'Wat moeten wij nou met al die dure huizen?' Op een gegeven moment heb ik gezegd: 'We kunnen hier wel allemaal in mineur blijven. Maar wat schieten we daarmee op? Laten we eens opschrijven wat wij willen.“ De commissie Wonen en Woonomgeving van Dorpsbelangen werd een begrip. Ze grinnikt als de oude tekening weer op haar beeldscherm verschijnt. „We hebben het echt al-

lemaal voor elkaar gekregen“, zegt ze trots. Beerta moest weer aan het water komen te liggen. De haven moest weer open. Ze tekenden een vaarverbinding naar het Oldambtmeer waar 14 miljoen kubieke meter water is ingestroomd. Wat daar kan, moet hier ook lukken, vond de bende van vijf. Avond aan avond zaten ze bij haar aan de keukenafel: Elzo Roelfsma, Tonnie Helweg, Jan Fokken en Harm Bosch van der Wal.

Intratuin op grote schaal

Blauwestad kraakt

Blauwestad, de nieuwe stad aan en in een nieuw meer in Oost-Groningen, staat nog aan het begin. Driehonderd kavels zijn nu verkocht en 100 van de 1500 te bouwen woningen zijn nu bebouwd, pas begonnen. Hoewel de kredietcrisis de huizenmarkt nu in mineur heeft gebracht, hebben makelaars in het informatiecentrum zien de makelaars het aantal belangstellenden zien toenemen, misschien als gevolg van de radio- en tv-campagnes. Maar „de beslistermijnen worden iets langer“, zegt directeur Jan Postma van projectbureau Blauwestad. Het projectbureau kraakt: twee bouwers stapten er onlangs uit. Om de begroting van Blauwestad rond te krijgen, werden enkele jaren geleden driehonderd woningen extra ingetekend aan het Oldambtmeer. Nu wordt er in het bestuurlijke circuit voorzichtig nagedacht over verhoging van het aantal woningen op het gebied. Natuur wordt zo echt van de streek.“

Groningers maken zelf nieuwe natuur bij de Blauwestad

burgers uit Beerta en Finsterwolde zich een jaar later melden op het provinciehoofd. Bleker ontving het gezin van de stad Groningen. Natuur wordt zo echt van de streek.“

„Een belangrijk motief voor mij om mee te gaan in die wens is dat 80 procent van deze provincie wordt beheerd door agrariërs“, zegt Blekers. „Ons landschap wordt dus grotendeels door hen gemaakt. Als je naast voedselproductie boeren toestaat om natuur te produceren, is dat verdediging van die bedrijfstak. In Reider-

ren geld in het project te stoppen en de Stichting Particulier Natuurbeheer Oost-Groningen (SPNOG) op te richten. Met een bestuurlijke link naar de Anog via de voorzitter: Willie Oosterveld.“

Op 14 augustus 2007 kreeg de stichting de grond overgedragen. En nu is de oplevering net achter de rug. Trudy vertelt dat het wel heel hectische periode is geweest. Het hele gebied over de koop halen, je contract nalieven en werk uitbesteden volgens overheidsvoorschriften. Het geeft een hoop reuring. Op de tekening stond precies waar de 130.000 boomjes moesten komen. Maar welke loofbomen, dat mochten ze zelf uitkiezen.

„Ik vind een enkel berkie wel leuk, dus dat doen we dan. En Gelderse roos zit erin. De tamme kastanjes waren net in de aanbidding en die waren ook lekker groot.“ Aan de randen willen ze nog wat walnoot-, appel-, pruim- en peerplanten. „Ik hou ervan dat mensen iets mee kunnen nemen uit het bos.“

Verroze herfst zijn Trudy, Ab en Henno veel wezen wandelen in diverse bossen: steeds kwamen ze terug met zakkenvol beukennoojes, eikels, elzenproppen en ander boomzaad. Na een vriesbehandeling, om de kiemkracht te verhogen, zijn ze dit voorjaar in een paar hoeken van Reiderwolde ondergeploegd. Met zakken vol vuursteentjes, die naar boven zijn gekomen na het grondwerk, loopt Trudy er te speuren naar opkomende boomjes. Veel aanplant is deze zomer verdroogd. Maar er komen bij de grond toch vaak nieuwe spruiten uit de dorre staken.

Natuurbeheer is een vak, daarom hebben de boeren een adviesbureau in de arm genomen. Maar het is geen wiskunde. „Om riet te planten, moet je het eerst oogsten in de sloot. Daar na hebben we het thuis zitten spieren in kluiten. En die hebben we met een speciale machine gepoot. Maar er is weinig van opgekomen. Even verderop waren de draglines nog niet klaar. Daar hebben we later wat geïnspireerd. Even wat riet uit de sloot verspreid over het land en ondergeploegd. Dat lijkt nu beter aan te slaan dan het stuk wat we volgens de regels hebben aangeplant.“

„Tamme kastanjes waren net in de aanbidding en ook lekker groot“